

Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 03.07.2024 nr 8-1/5240-1
Meie 23.08.2024 nr 10-3/24/387-2

Tartu Maakohtu arvamus kriminaalmenetluse seadustiku, riigilõivuseaduse ja riigi õigusabi seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Justiitsministeerium esitas Tartu Maakohtule kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks kriminaalmenetluse seadustiku, riigilõivuseaduse ja riigi õigusabi seaduse muutmise seaduse eelnõu. Enne eelnõu kohta arvamuse avaldamist kohtusid maakohu kohtunikud justiitsministeeriumi karistusõiguse ja menetluse talituse juhataja Andreas Kanguriga, kes eelnõus toodud muudatuste tausta, eesmärgi ja sisu selgitas.

Kooskõlastamiseks esitatud materjali põhjal toetab Tartu Maakohus muudatusettepanekuid ja ei pea vajalikuks midagi olulist lisada. Ära märkimist väärib siiski tähelepanek, mis puudutab eelnõu punkti 11, millega sätestatakse KrMS paragrahv 27² lg 3, mille järgi ühes kriminaalasjas täidab eeluurimiskohtuniku ülesandeid võimaluse korral üks kohtunik. Arvatakse, et seda ei ole vaja seaduse tasandil reguleerida, vaid tuleks jätta kohtute tööjaotusplaani reguleerida.

Esmalt langeb vajadus selle järgi ära juba eeluurimiskohtunikele esitatavate taotluste kohtualluvuse reeglite muutmisele. Teisalt on kohtute vajadused erinevad. Mõnes suuremas kohtus võib olla vajalik ja võimalik, et ühes asjas lahendabki taotlusi mitu eeluurimiskohtunikku, sest mahukates asjades on taotlusi palju ja eeluurimiskohtuniku koormus suur, lisaks on need taotlused kiireloomulised. Lisaks võib see muudatus kaasa tuua menetlusaegade pikenemise muudes asjades. Sisuliselt toob see kaasa olukorra, kus praktiliselt kõik kohtunikud on pidevalt eeluurimisasjade valves. Nimelt kui kohtunik on juba mõnes kohtueelses menetluses olevas asjas taotluse lahendanud, peab ta alati olema valmis ses asjas uueks kiireloomuliseks taotluseks. Järelikult tuleb ka muudes kohtuasjades menetluse planeerimisel (üldmenetluses kohtuistungite määramine, kohtuotsuse kirjutamine) arvestada võimalusega, et laekuda võib kiireloomuline taotlus, mille lahendamiseks tuleb kohtunikul jätta aega.

Samuti jääb eelnõu põhjal arusaamatuks, millised on need juhud, mil taotlusi võiks lahendada mitu kohtunikku. Puhkused ja lähedused on arusaadavad, aga kas ka näiteks mitmele järjestikusele päevale määratavad kohtuistungid või koolitused. Kui need otsustused jäävad niikuinii tööjaotusplaani, on vastav seadusesäte tarbetu. Silmas tuleb pidada sedagi, et praktiliselt kõigis kohtutes on juba seda küsimust tööjaotusplaanides silmas peetud, kuid vastavalt kohtu vajadustele erineval viisil.

Juba planeeritud muudatustele lisaks teeb maakohus ettepaneku (millest oli ka kohtumisel juttu), vaadata üle KrMS § 303, mis puudutab süüdistatava viimast sõna. Viimase sõna kestus

võiks olla piiratud ning seadusesätet võiks täiendada selliselt, et kõigile oleks üheselt arusaadav, et süüdistatava viimane sõna ei ole tõend.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marek Vahing

Kohtu esimees